

տեղեաց ընկալաց տարազները կը ներկայացնեն: Մեզի համար հետաքրքրական են երկու Տփղիսեցի հայ օրիոյներու պատկերներն՝ հանգիսական օրերու յատուկ տարազով:

Յօդուածիս մէջ հեղինակը կը ստորագրէ համառօտիւ՝ Պաթուկի գեղեցիկ գիրքը, բնակիչները եւ քաղաքին արտաքին երևույթն, բնականապէս ամենհասարակ իրերն իրելու նոր եւ զարմանալի բան յատալ բերելով: Պաթուկի մէջ կ'երթայ Տփղիս, որոյ գիրքը շատ նկարապէս կը գտնէ, թէեւ պաշարեալ լրիկ լեռներէ: Այնուհետեւ կը յիշատակէ պալատն եւ պալատը, ընկալիչներն անցողակի, որոնց մէջն, իբրեւ, ի վեր կը բարձրանան եւրոպացիք եւ եւրոպացւոց նմանող Հայերն: Ասորի իրերն վաճառական Տփղիսի մէջ առաջին դերը կը կատարեն, եւ նոյն իսկ մամուլն ըստ մասին իրենց ձեռքն է, Յօդուածիս շարունակութեան մէջ հեղինակն Նիւիան, Բաշորաշէն, Նախիջևան եւ այլն քաղաքներէ անցնելու առթիւ անցողակի կը յիշէ հայազգի քանի մը պաշտօնատեսարց անունները, եւ ի մասնաւորի Պաթուկիի հետաքրքրական հայ պաշտօնէին: Անշատաւանի հիւրասեր ասպնջականութիւնը կը ստորագրէ, որով կը վերջանայ յօդուածն:

ԳՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՅԱՐԱՐԱԿԱՆ ԳՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ԺԱՂՈՎԱԾՈՒԹ

Հիշմին 1888 Նոյ. 1 ամիսի հանուեցան ի Միլան Նշանաւոր Խոտաբի գրամագիտի մը գրամագիտական ժողովածոյն: Այս ժողովածոյնն ցուցակը նոյն տարին հրատարակեցաւ կանխաւ: Ասոր մէջ յէջն 35 (Թիւ 428) կը գտնենք քանի մը սովորական հայ դրամներ. այսինքն՝ երկու հատ Լեւան Թ.ի արծաթի դրամ, դարձեալ նոյնին մէկ արծաթի եւ մէկ պղնձի դահկան. նոյնպէս հատ մը Հելթմոյ պղնձի դահկան, երկու հատ Հելթմու՛մ եւ Զապէլ դահկան արծաթի, եւ հատ մ'ալ Հելթմու՛մ եւ Բէյկիւարէվ հայ-արաբական արծաթի դրամ: Նոյն ցուցակին մէջ կայ Արեւելեան պրեսայի ազգերու դրամներէն զատ՝ հատ մ'ալ Վրաց Բաբարատ Ի. Թաբաւորին արծաթի դրամը:

Հ. Գ.

¹ Catalogo della Collezione d'un distinto numismatico, Firenze, 1888. Հոգիւն Լեւոնայ, 1889. էջ 264.

ԳՐԱՄ ԳՈՂԷ. ԶԻՄԻՍԵՐ

Իւկանդիոնի մերազգի կայսերաց շարքին մէջ կը տեսնենք մեծահռչակ անձնաւորութիւն մը — Յովհաննէս Զիմիսի (Jean Zimisès):

Յովհաննէս ծնած է 926 թն ի Հերասպոլիս քաղաքի Ծովիաց ախարհին: Երիտասարդ հասակին մէջ Բիւզանդիոնի Նիկիոյ քոնկաւայսեր ծառայութեան մտած էր եւ կայսեր Վուլչի-նիքը կը պահպանէր. ուստի է նաեւ իւր Զիմիսի մականունն: Այս միջոցին կայսեր կինն Թեոփանէ, Յովհաննէս վրայ ունեցած մոլեգին սէրէն, սպաննեց զՆիկիոյի եւ առաւ զՅովհաննէս: Եկտ որոյ կայսերական գահը բարձրացաւ (969) Յովհաննէս Վրաստանի մեծամեծ յարգութիւններ գործեց Յովհաննէս արշաւելով ընդդէմ Ռուսաց, Բուլղարաց եւ Արաբացւոց. որով զօրացոյց Բիւզանդիոնի կայսրութիւնը: Յովհաննէս մահէն արտաճմիկ է. — իւր անհաւատարիմ սննեկապետն Վասիլ՝ Թունաւորեց զինք 976 թին: Զիմիսի կայսրն սեպհական դրամ եւս գրոյմէլ տուած է:

Այս արծաթեայ դրամէն հատ մը ձեռքս հասաւ, ֆրանքի մը մեծութեամբ, Բիւլիտ տասնոցի մը հաստութեամբ են երկու կրամ կշիւով: Առաջին երեսին կենդանին, շրջանակի մը մէջ թագ ի գլուխ պատկերեալ կը տեսնուի Յովհաննէս անձնիքն (buste): Գլուխը երկու կողմէ, դարձեալ նոյն շրջանակին մէջ, կը կարգաշարին իւր անունը կազմող չորս տառեր.

Ι—Α
ω—η (Ιωαν)

Շրջանակին չորս կողմը չորս փոքր խաչ կցուած է: Շրջանակէն դուրս, մեծ ծրարորդին մէջ կը կարգանք.

+ ΙΗΣΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΗΙΚΑ

այսինքն. 'Ιησους Χριστος νικη (Եփեսոս Բիւլիտ, 1-րդ): Իսկ ներհակերն այսպէս գրուած կայ.

ⲙⲁⲗⲁⲓⲁ

+ ⲙⲁⲗⲁⲗⲁ

ⲉⲗ. ⲕⲱ. ⲁⲅⲟ

Ⲑⲣⲁⲧ' ⲉⲛⲛⲉ

ⲃⲁⲗⲓⲗⲉⲩⲱⲱ

Ⲡⲱⲙⲁⲗⲱ'

ⲙⲁⲗⲁⲓⲁ

այսինքն. 'Ιωαν(ν)ς ⲉν Χ(ρισ)τῳ αὐτοκρατ(ωρ) εὐσεβ(ης) βασιλεὺς Ῥωμαιο(ν). (Եփեսոս Բիւլիտ, 1-րդ): Իսկ ներհակերն այսպէս գրուած կայ.

ⲛⲱⲗⲁⲗⲁⲓⲁ:

Յ. Յ. ՊԱՄԻՍԵՐ